

Duelighedskursus Unisail

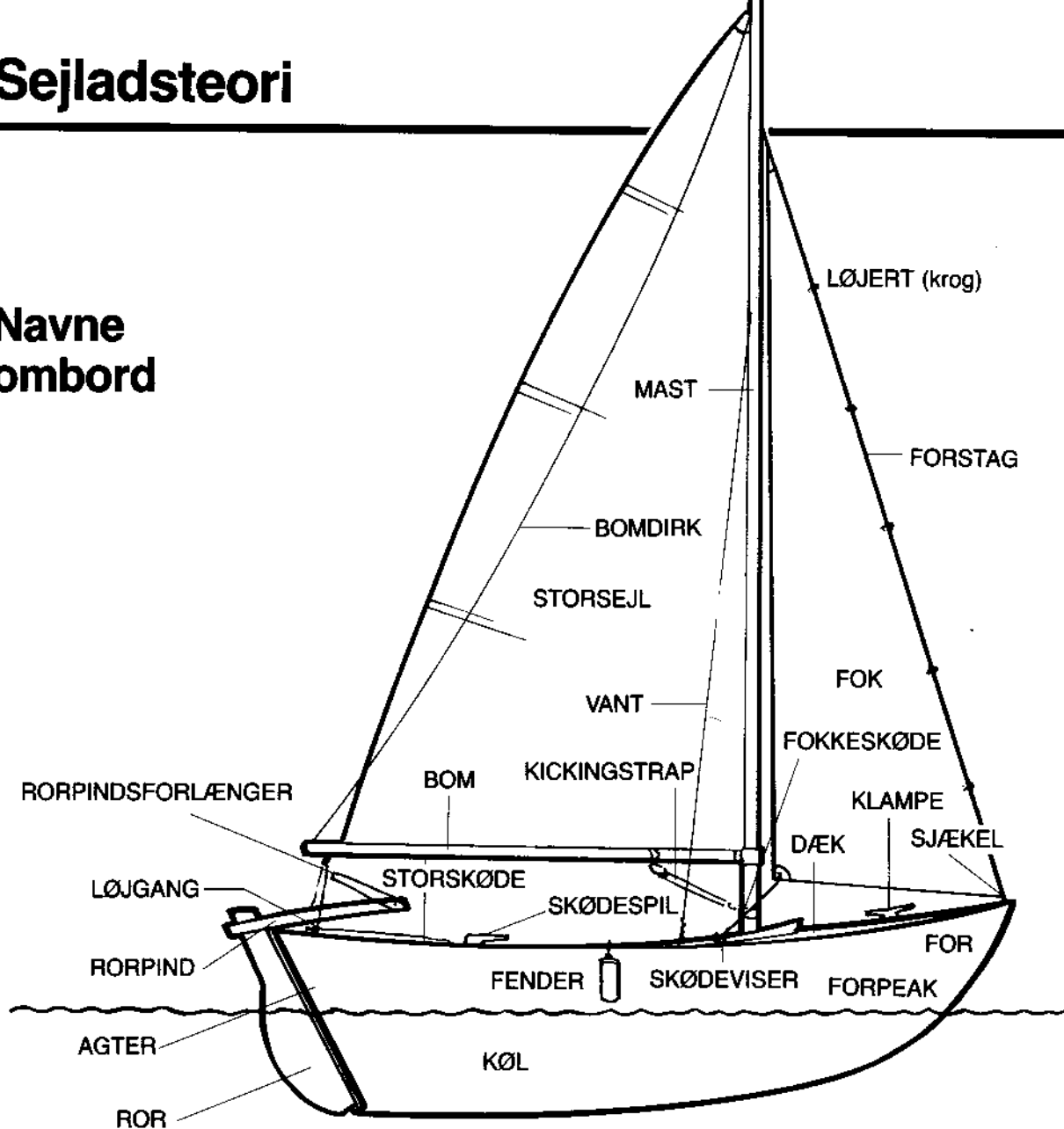
PRAKTIK

**Unisail
Duelighedskursus**

Sejladsteori

Navne ombord

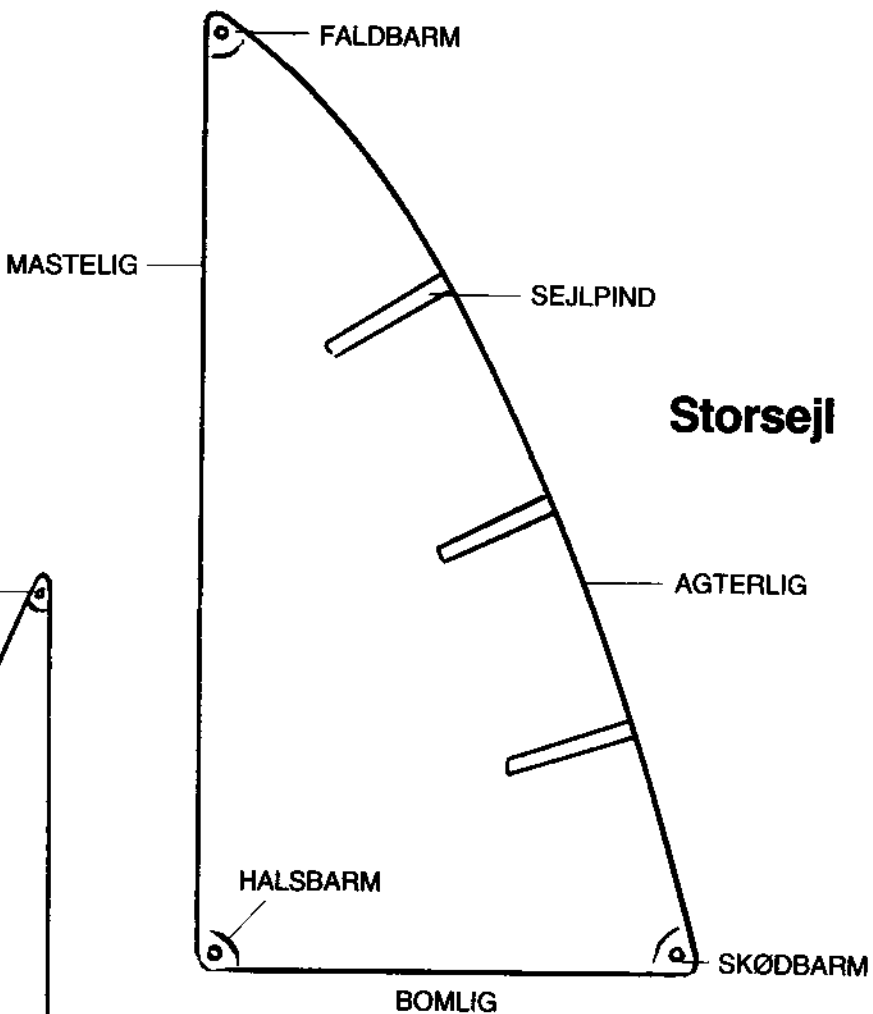
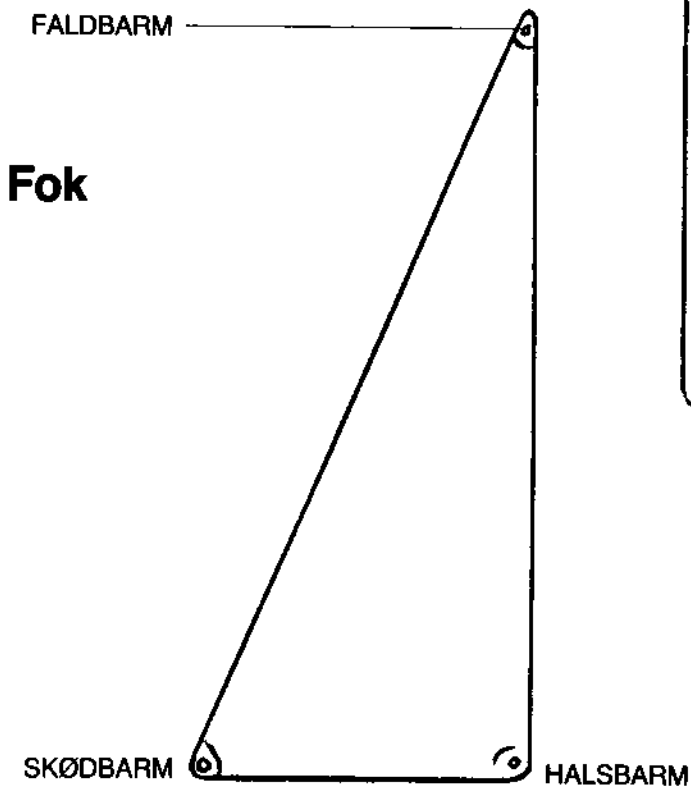

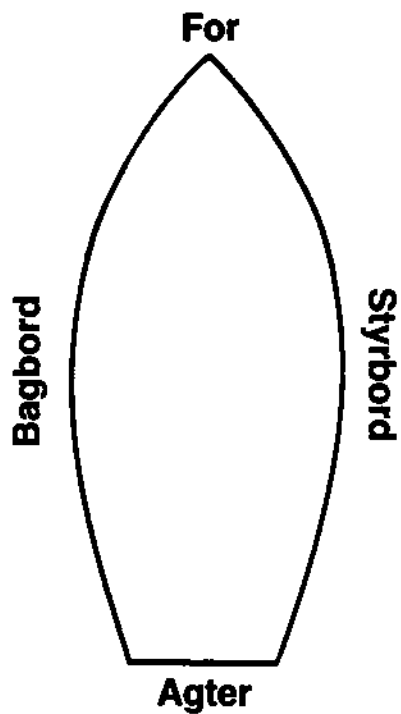
Tofte = Det man sidder på
Dørk = Gulvet nede i båden
Forpeak = Rum under fordæk

Storsejlsfald = Det tovværk hvormed man hejser storsejlet
Fokkefald = Det tovværk hvormed man hejser fokken
Sjækkel =

SEJLENE

Hvad hedder det?

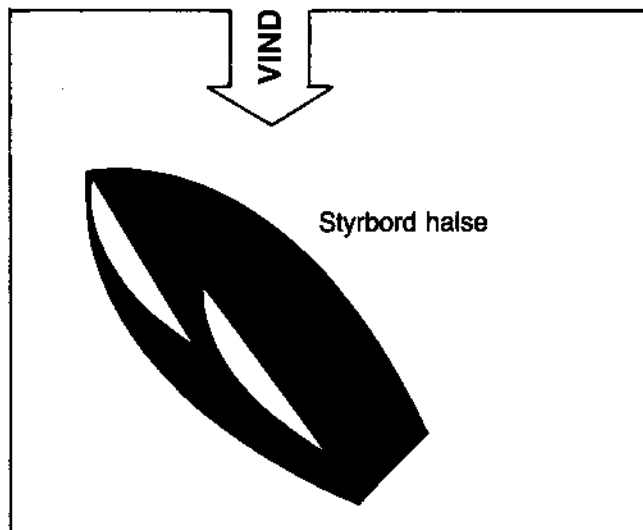

Den forreste del af båden kaldes **FOR**

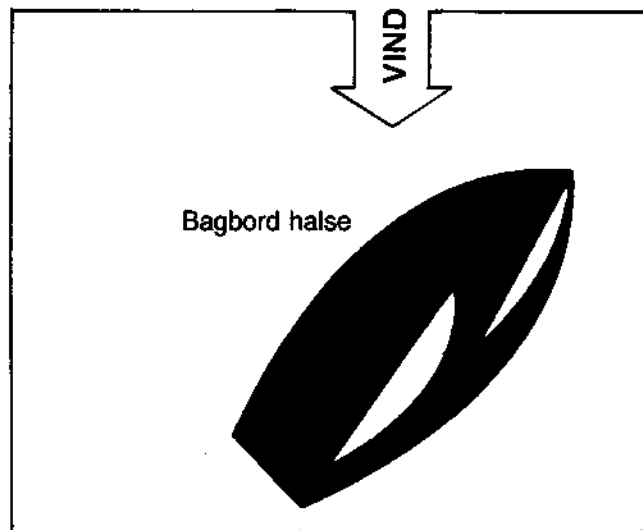
Den bageste del kaldes **AGTER**

Står man agterude og ser forud har man til højre **STYRBORDSIDE**

– og til venstre **BAGBORDSIDE**

Hvis vinden kommer ind fra styrbord
sejler man for
STYRBORD HALSE

Når man sejler og vinden kommer ind fra bagbord si-
ger man at man sejler for
BAGBORD HALSE

Hvordan ligger båden i forhold til vinden?

Her har du vinden ret forfra (stik i stævn).
Sejlene blafre og båden ligger stille. Man plejer at sige, at båden ligger
I vindøjjet

Når vinden kommer skråt forfra, sejler man
Bidevind
Sejlene skal være hårdt (tot) halede.

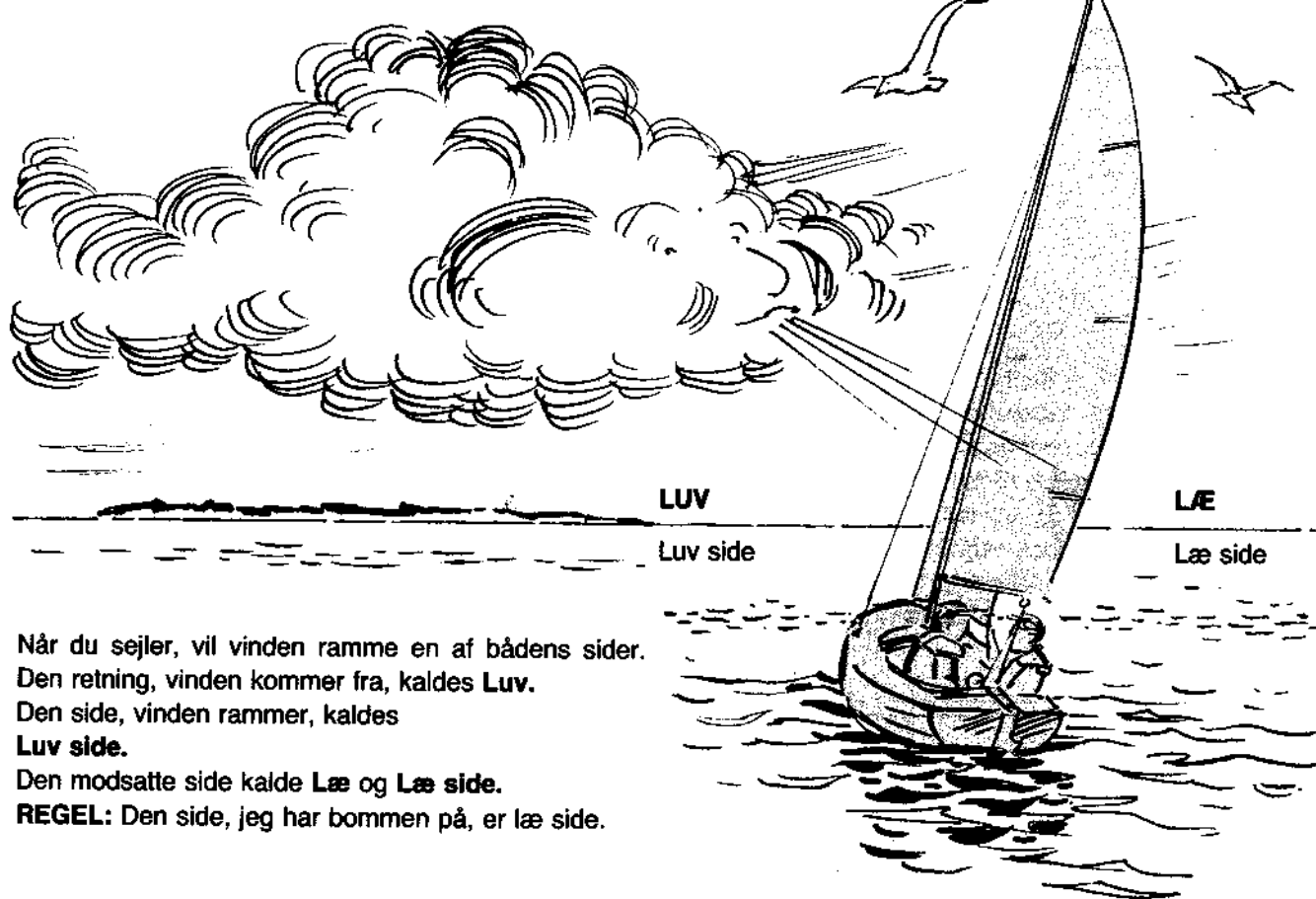
Når vinden kommer ind fra siden, sejler man
Halv vind
Sejlene skal slækkes lidt.

Når vinden kommer skråt agterind, sejler man på
Slør
Sejlene skal kun være let halede.

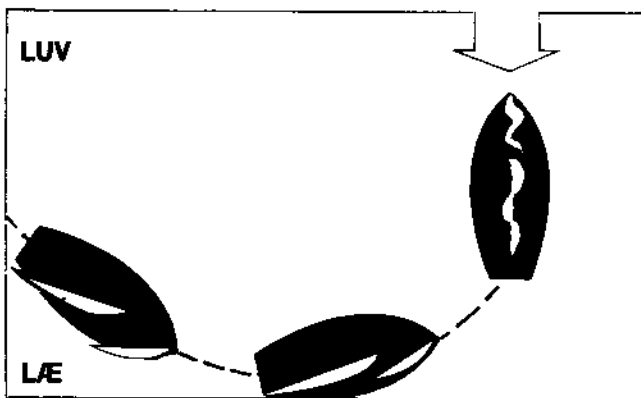
Når vinden kommer ret agtenfra, sejler man
Læns
Skøderne skal være slækket helt ud.

Når du sejler, vil vinden ramme en af bådens sider.
Den retning, vinden kommer fra, kaldes **Luv**.
Den side, vinden rammer, kaldes
Luv side.

Den modsatte side kalde **Læ** og **Læ side**.

REGEL: Den side, jeg har bommen på, er læ side.

Når man styrer en båd til luv, det vil sige **op mod vinden**, kaldes det at **luffe**.

(Huskeregul: luffe-luv). Båden her luffer.

Når man styrer en båd til læ, det vil sige **bort fra vinden**, kaldes det at **falde af**.

Båden her falder af.

Hvordan skal jeg stoppe båden?

Hvis du synes, du har fået for meget fart på, har du to muligheder for at få båden til at mindske farten eller ligge stille.

A. Hårdt skødet
sejl – høj fart

B. Løst skødet
sejl – lav fart

1. Slæk ud på skøderne

(Ved bidevind eller halv vind)

Man kan sige, at skøderne er bådens »gaspedal«. Ved at slække på (lade gå på) skøderne, kan du på en nem måde mindske farten.

A. Høj fart

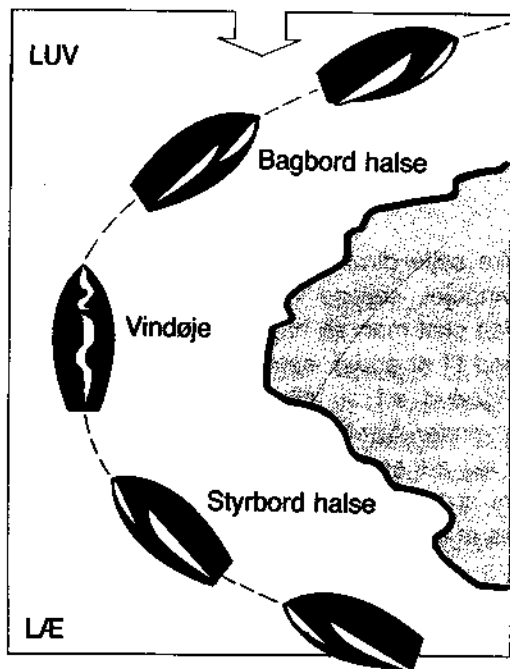

B. Meget
lav fart

2. Løbe i vindøjet

Luffer du båden op til vindøjet (op i vinden), vil båden komme til at ligge stille.

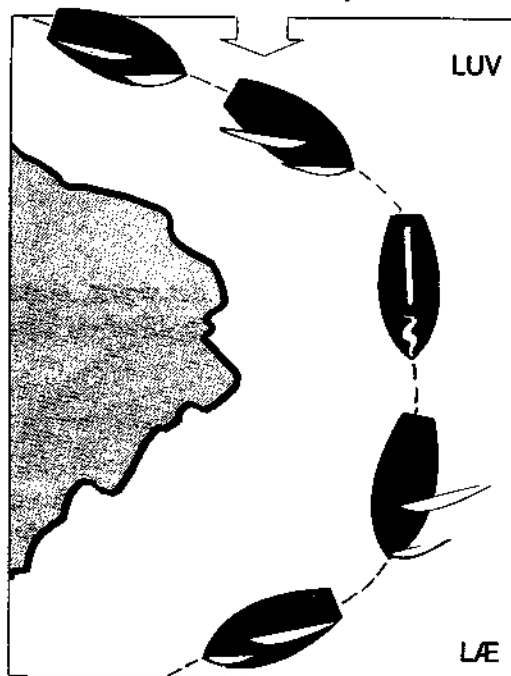

Manøvrer

Stagvending

Hvis du luffer kraftigt med din båd, vil du snart komme til at ligge i vindøjet. Fortsætter du gennem vindøjet fylder vinden sejlene fra den modsatte side, så du passerer vindøjet. Du har udført det, man kalder en **stagvending**. På billedet ser du, at båden først sejler på styrbord halse. Derefter går vinden »over stag« (forstaget), og båden sejler på bagbord halse.

At udføre en stagvending kaldes også at **slå**.

Bomning

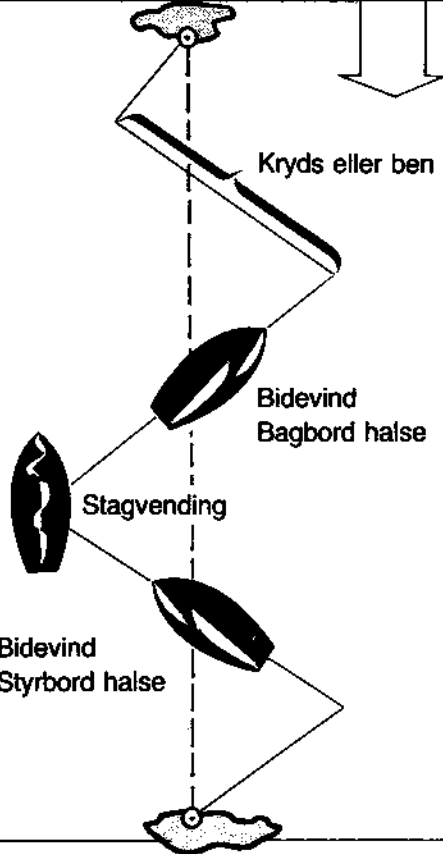
Hvis du falder kraftigt af med din båd, ender du med at sejle læns. Fortsætter du med at falde af, fylder vinden snart sejlene fra den modsatte side. Du har foretaget en **bomning**. På tegningen ser du, at båden først sejler på bagbord halse. Så sejler den læns (den lænses), vinden passerer over agterenden og fylder sejlene fra den anden side. Båden sejler nu på styrbord halse. Under bomning skal man udvise forsigtighed. Mens du falder af, skal du forsigtigt tage hjem på storsejlet. Når vinden har tag i sejlet fra den anden side, slækker du på skødet.

Når du sejler læns, må du passe på ufrivillig bomning.

Mærk dig, hvor vinden kommer fra!

En pludselig bomning er risikabel!

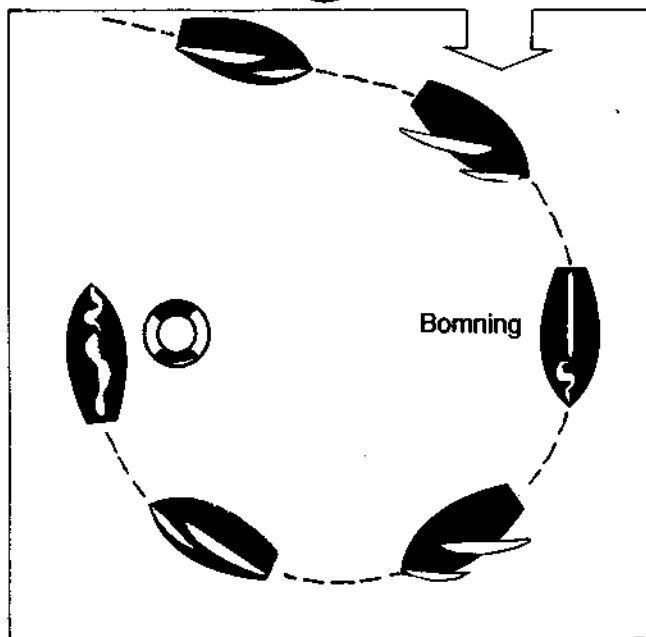
At krydsse

Man kan ikke sejle direkte mod vinden. Så befinder man sig i vindøjet, sejlene vil blafre og båden ligge stille. Hvordan skal man så bære sig ad med at komme fra et sted til et andet, som billedet viser? Båden må sejle bidevind ad en siksak-formet bane. Hver gang båden vender, foretager den en stagvending. At bevæge sig ad en siksak-formet bane på denne måde kaldes at krydsse. Strækningen mellem to vendinger kaldes et kryds eller »et ben«.

Mand over bord

Hvis en person falder over bord, er det vigtigt, at du tager det roligt, og at du ved nøjagtig, hvad du skal gøre.

- Hold hele tiden øje med personen.
- Kast en redningskrans ud til den nødstedte.
- Sejl i en bane, som den, der er vist på tegningen, og når båden ligger i vindøjet og er i ro, samler du din kammerat op.

Hvad gør du hvis du kæntrer?

En båd kæntrer, når den krænger så hårdt over, at den fyldes med vand. Årsag til kæntring er oftest, at man har sejlet med skøderne fastgjort. Sejl derfor altid med løse skøder. Det vil sige hold skødet, så du hurtigt kan slække ud, hvis der kommer en kastevind.

Pas på, at dit øsekar (eller din pøs) er omhyggeligt surret f.eks. til storskødet, så det ikke forsvinder under en kæntring, når du virkelig har brug for det.

Som regel klarer man selv at få båden på ret køl, men skulle du af en eller anden grund ikke selv kunne magte det så **bliv ved båden** til der kommer hjælp.

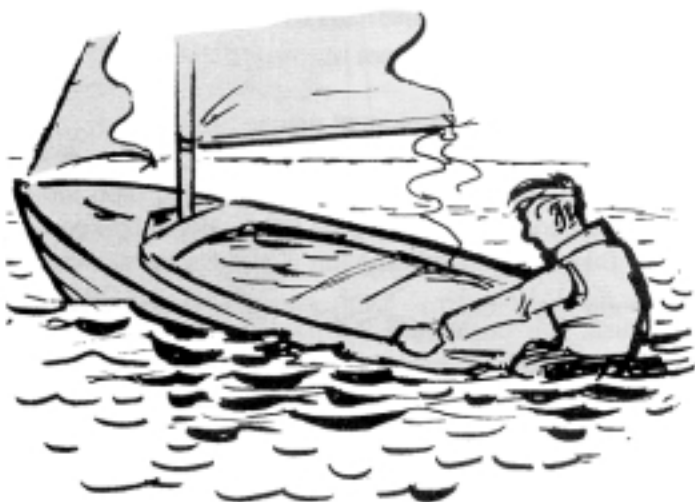
2 Lad gå på alle skøder og prøv at få sejlene ned, så båden ikke sejler fra dig, når den kommer på ret køl.

Stil dig på sænkekølen og hold fast i kantlisten, til båden er oprejst.

Sådan gør du for at få båden på ret køl:

1 Tag fat i sænkekølenes nederste part og hæng ud med din egen kropsvægt, så båden rejser sig.

3 Hal dig op i båden fra agterenden.

Anduvning (at lægge til)

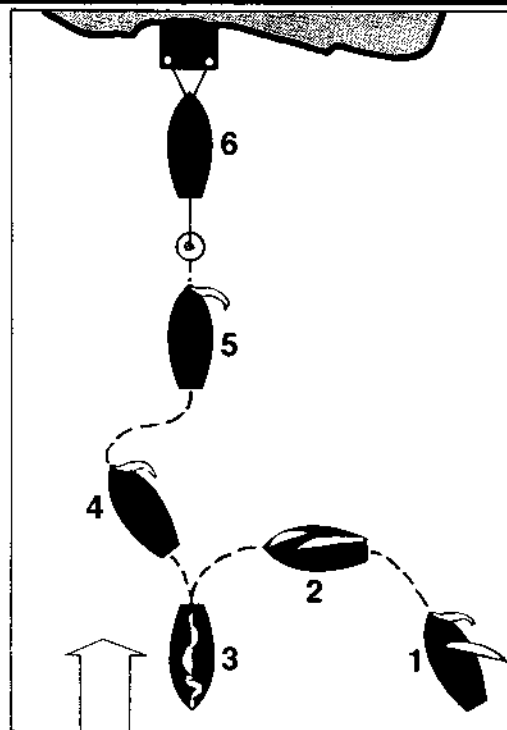
Anduvning i pålandsvind

(når det blæser **mod** land)

Se på tegningen og følg tallene!

- 1 Båden sejler på slør og gør ret god fart.
- 2 Båden begynder at luffe for at nedsætte farten.
- 3 Båden ligger i vindøjlet. Storsejlet bjærges.
- 4 Båden begynder at falde af og sejler for fokken alene.
- 5 Båden sejler med lav hastighed ind mod bøjen.
- 6 Bøjen bjærges og fokken hales ned. Båden driver langsomt mod broen.

Blæser det rigtigt hårdt, kan man i båd nummer 3 lade gå på både storsejl og fok og således blot drive ind mod broen.

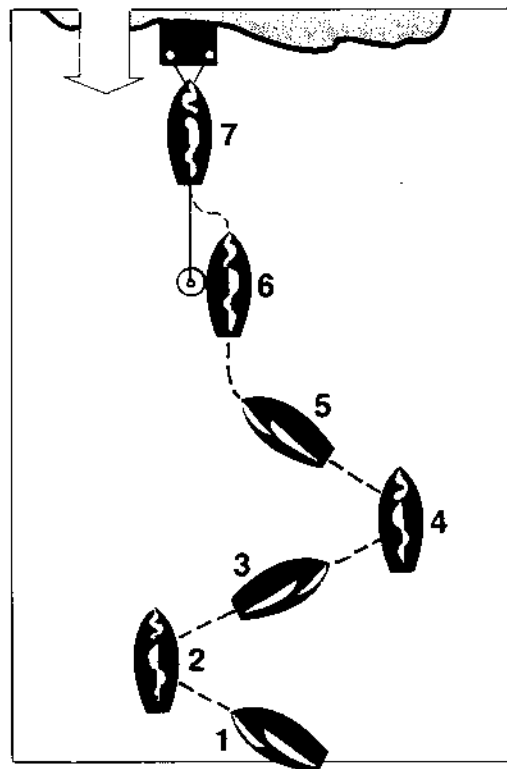

Anduvning i fralândsvind

(når det blæser **fra** land)

- 1-5 Båden krydser op mod bøjen.
- 6 Når båden ligger så tæt ved bøjen, at denne kan bjærges, luffer den hurtigt op i retning mod broen. På denne måde mindskes farten. Bøjen bjærges.
- 7 Båden får tilstrækkelig fart til at drive ind til broen.

Husk: Når du lægger til i fralândsvind, skal du **ikke** bjærge sejl. At krydse ind for eksempel for fokken alene går ikke. I stedet mindskes bådens fart, når du luffer, (kantsejler).

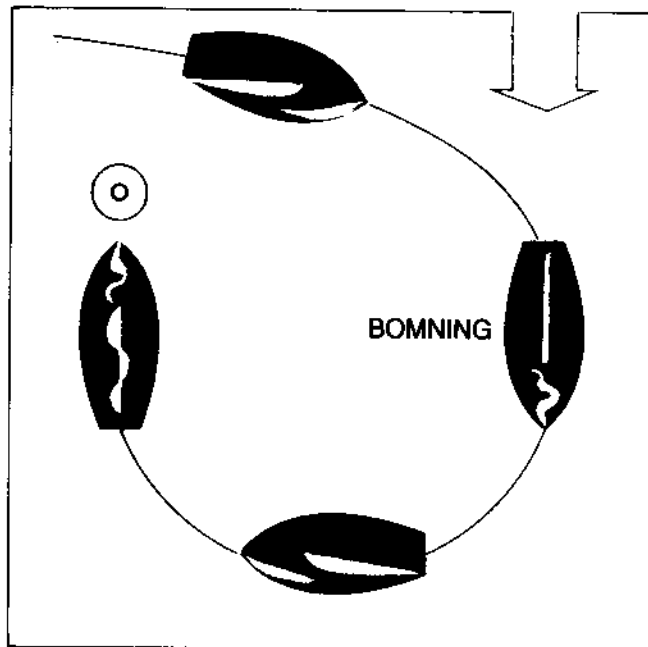
Hvordan lægger man til ved bøje

At lægge til ved bøje foretages næsten som en mand-over-bord-manøvre.

Hold blikket fæstnet på bøjen. Sørg for at holde din båd i en position, så du hurtigt kan luffe op mod bøjen (direkte op mod vinden).

Begynd at luffe i passende afstand. Ikke i for stor afstand. Så når du ikke bøjen. Ikke for tæt på. Så får du for meget fart på.

Øv dig!

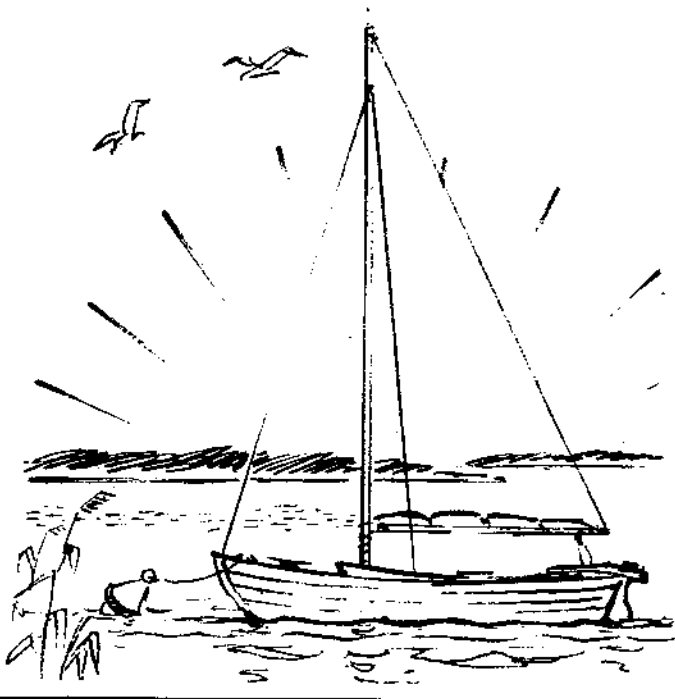

Efter endt sejlads

Sørg for, at båden er omhyggeligt fortøjet med et knob, som virkelig holder. Vær også sikker på, at fortøjningsenden hverken er mør eller slidt.

Beslå sejlene, hvis du bare gør et kortere ophold. Ellers tag sejlene ned og rul dem sammen.

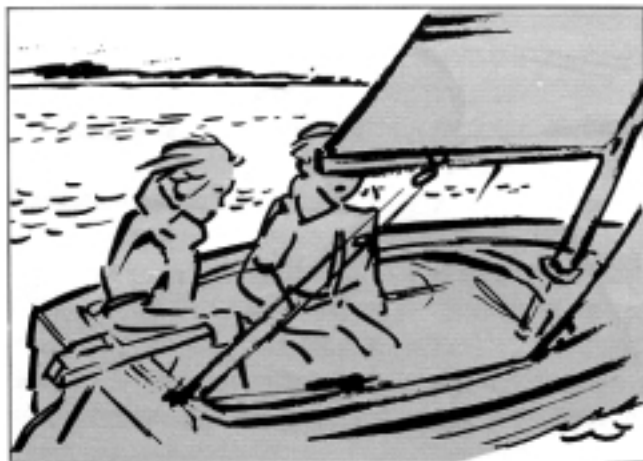
Er de våde, så lad dem tørre først. Kvejl alt tovværk ombord op.

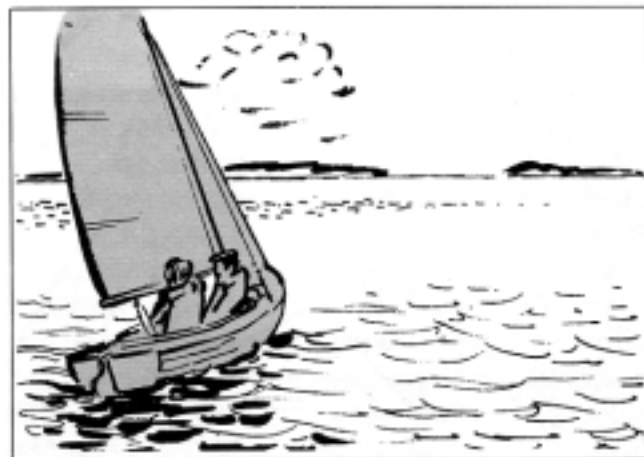
10 GODE RÅD

- 1** Båden skal være sødygtig.
Hold båden i orden!
Fortøj båden ordentligt!

- 2** Hav altid nødvendigt sikkerhedsudstyr med ombord.
Husk, at du altid skal have redningsvest på!

- 3** Hold dig til de farvandsområder, hvor sejlads er sikker for den båd, du sejler!

- 4** Fortæl altid om turens mål, og gennemgå sejladsruten omhyggeligt.
Hvis din plan ændres, så giv besked hjemme!

5 Lær søvejsreglerne
(Du har pligt til at kende dem.)

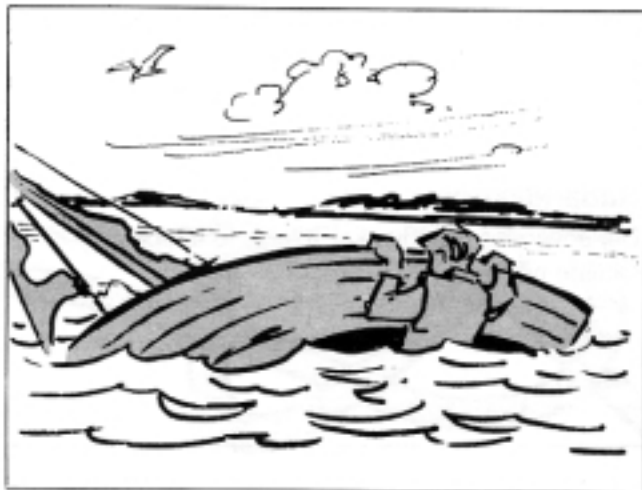
6 Overbelast ikke båden!
– Og sid ned i båden!

7 Hold altid omhyggeligt udkik

**8 Lyt til Meteorologisk Instituts vejrmedlinger
og farvandsefterretninger**
– sejl ikke ud, hvis der meldes om dårligt vejr!

- 9 Hvis båden kæntrer
men flyder,
Bliv ved den!
Der er du mere sikker, end hvis du søger at svøm-
me mod land.**

- 10 Hold rent
både til lands og til vands.
Tag eventuelt affaldet med hjem!**

Bådens vedligeholdelse

Fjern omhyggeligt snavs og sand fra båden, hver gang du har været ude. Spul dæk og cockpit med et par pøse vand. Tør efter med en svamp.

Sejlene skal være tørre, før du pakker dem sammen. Reparer eventuelle skader på skrog-
et så hurtigt som muligt. Rig, beslag og tov-
værk kræver regelmæssigt eftersyn. Slidt tov-
værk må kasseres – anvend nye ender til for-
tøjning. Skyl dem i ferskvand nu og da. Det
kan betale sig at anskaffe en presenning som
overdækning af båden.

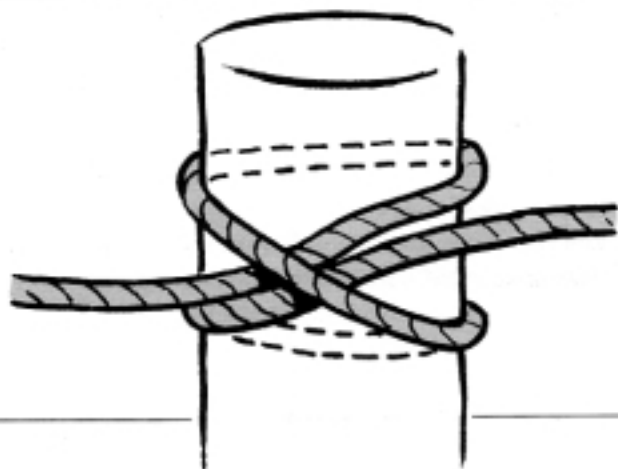
Råbåndsknob

Det anvendes, når du skal splejse to tampe af samme tykkelse.

Dobbelt halvstik om egen part

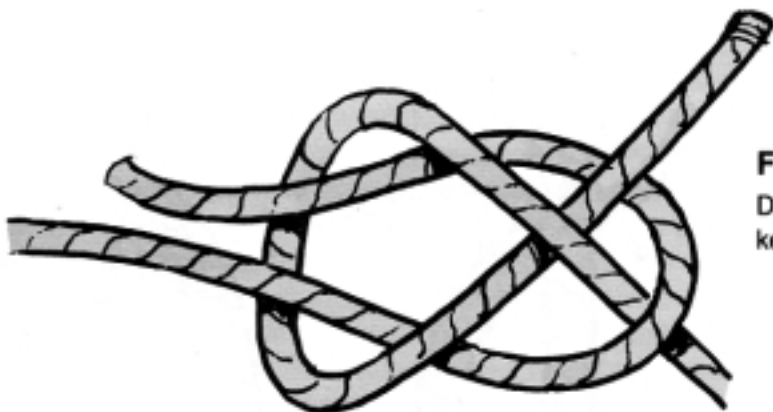
Det anvendes, når du for eksempel skal for-
tøje til en ring.

Dobbelt halvstik

Det anvendes for eksempel, når man for-
tøjer ved pæl og pullert.

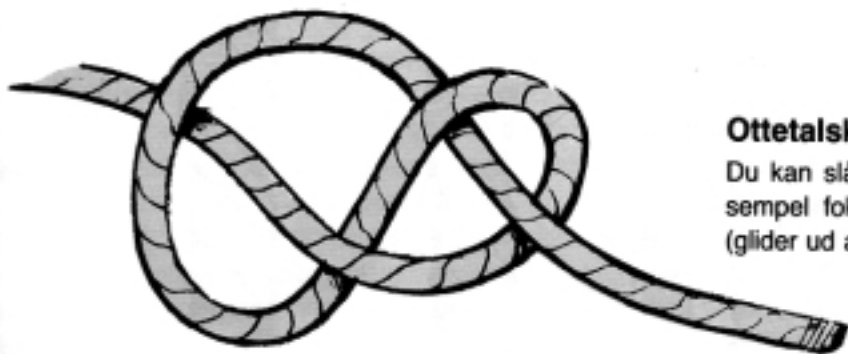
Flagknob

Det anvendes, når man skal forene to stykker tovværk af forskellig tykkelse.

Pælestik

Vil du have et fast øje, der ikke forskubber sig, anvender du pælestik, for eksempel ved fortøjning eller bugsering.

Ottetalsknob eller ottetalsstik

Du kan slå et »ottetal« på tampen af for eksempel fokkeskødet, så det ikke slår sig fri (glider ud af skødeviseren).

Træningsopgaver

På hvilken halse sejler disse både

Styrbord halse
 Bagbord halse

Styrbord halse
 Bagbord halse

Sæt betegnelser på bådens fire sider

Hvordan ligger nedenstående både i forhold til vinden?

(i vindøjet, på bidevind, halv vind, på slør eller læns?)

1 	2 	3
4 	5 	6

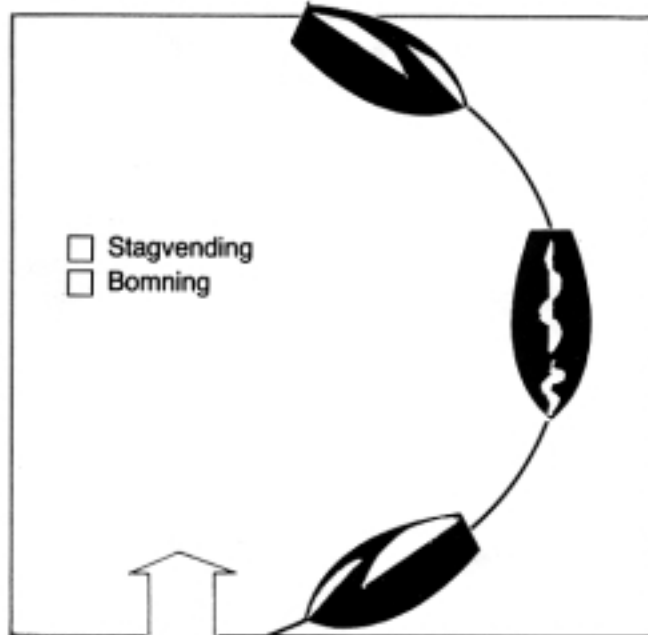
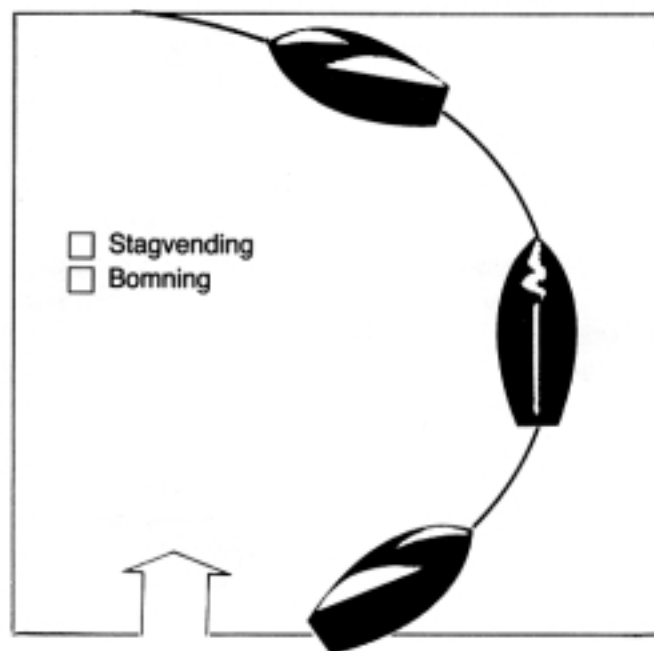
Sæt betegnelserne **LUV** og **LÆ** på billedet

Anfør **lufte** og **læ** på bådene og angiv om de **luffer** eller **falder af**

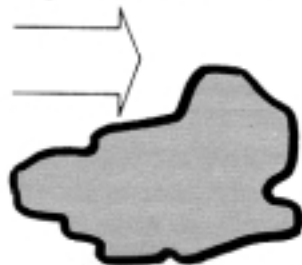
		 <p>☐ Luffe ☐ Falde</p>
 <p>☐ Luffe ☐ Falde</p>	 <p>☐ Luffe ☐ Falde</p>	 <p>☐ Luffe ☐ Falde</p>

Træningsopgaver

Hvilken type vending er anvendt?

Tegn hvordan man kommer til denne ø

FEMØ

Hvad kalder man denne måde at sejle på

- Kryds
- Læns
- Slør

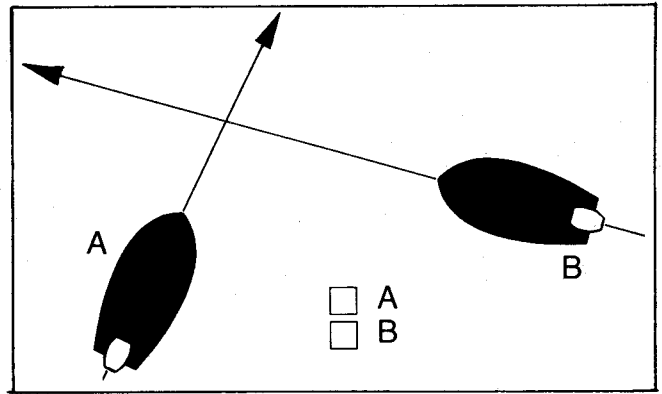
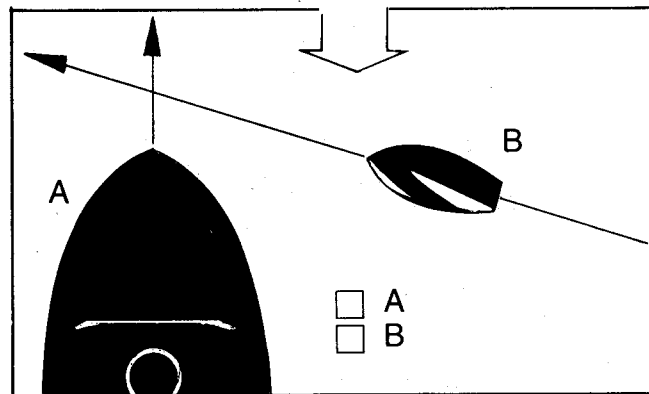
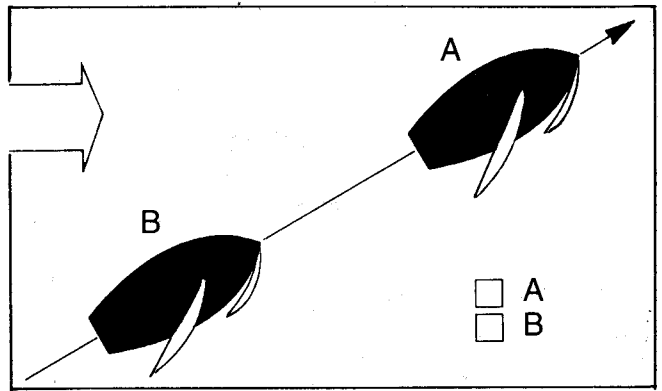
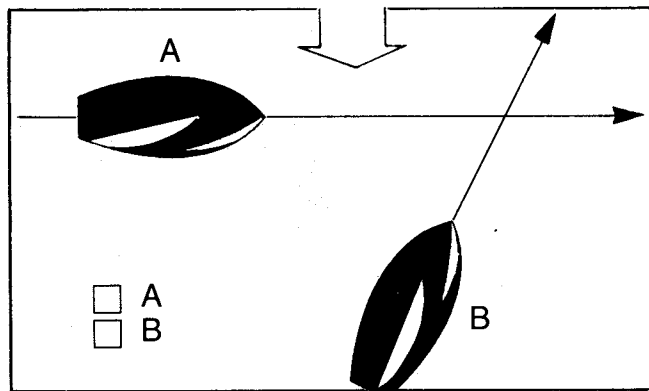
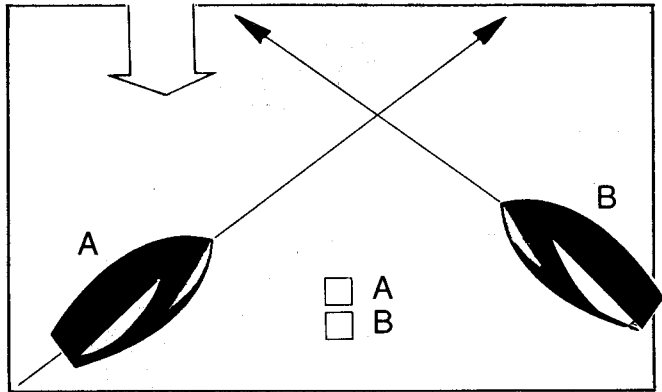
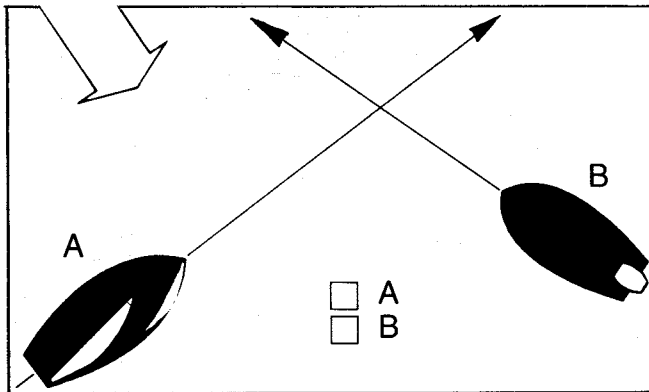
Når man krydser

- Bommer man
  - Stagvender man
- hver gang, man vender

Træningsopgaver

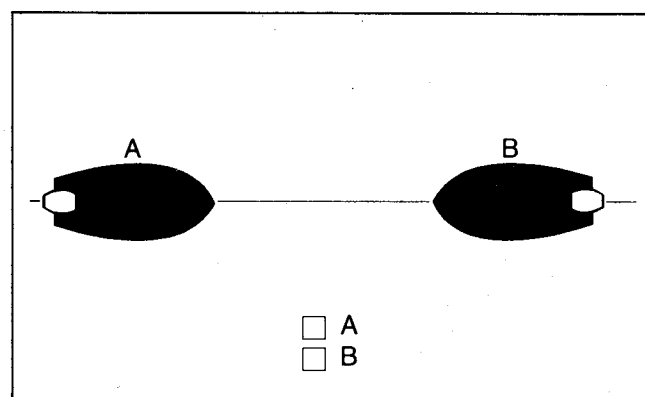
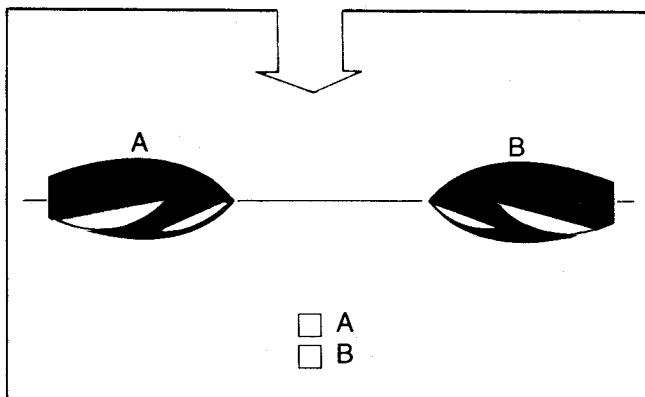
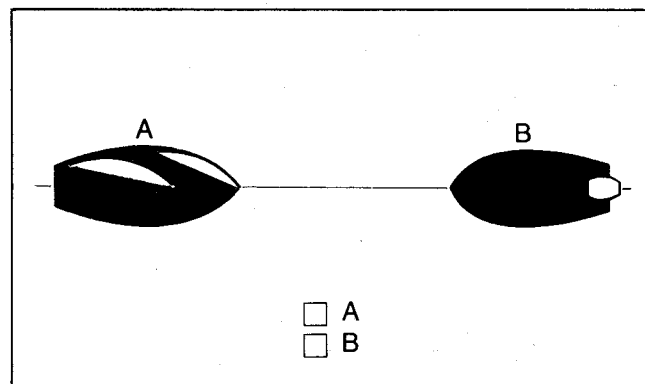
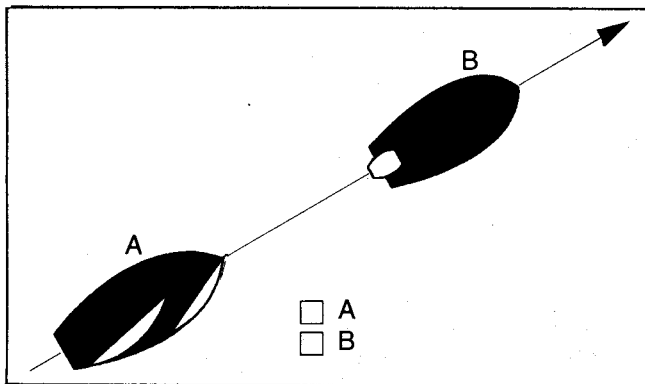
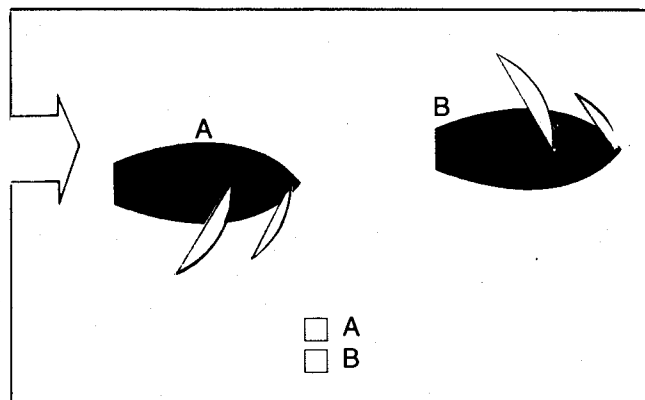
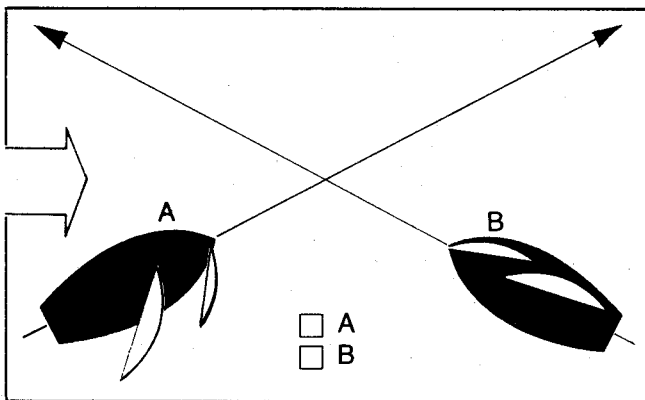
Styrbord stäv

Hvem skal gå af vejen (vige)?

Træningsopgaver

Hvem skal gå af vejen (vige)?

Træningsopgaver

Her følger en historie om hr. Sejlsern og hans familie, som skal ud med deres båd. Marker med R=rigtigt eller F=forkert efter hvert afsnit.

- 1 Familien Sejlsern går ned til broen. Her ligger båden sjustket fortojet, alt er i uorden, og båden er halvt fyldt med vand. ....
- 2 Sejlsern råber: »Alle mand ombord, så sejler vi!« Storebror spørger: »Men hvad med redningsveste far? Man skal da have redningsvest på til søs.« ....
- 3 »Ti stille dreng, ellers bliver du smidt over bord! Her ombord er jeg kaptajn. Redningsveste er ikke nødvendige, vi kan jo svømme!« ....
- 4 Da de har sejlet et stykke tid, siger Sejlsern: »Stil jer ud i stævnen, så båden kan få mere fart!« ....
- 5 Lillebror siger: »Far, ret forude er der en sejlbåd på styrbord halse. Vi sejler motorbåd, så vi skal da gå af vejen.« ....
- 6 Sejlsern svarer selvbevidst: »Åh vi når foran. Den hurtigste kommer først!« ....

- 7 Mørke skyer begynder at tåne sig op i horisonten. Moderen siger: »Det blev sagt i vejrmeldingen i morges, at det ville blive uvejr. Skulle vi ikke hellere søge havn?« .....
- 8 »Her skal ikke søges havn«, svarer Sejlsern. »Man er vel sømand, og lidt spænding skal der da være!« .....
- 9 Trods alt når man endelig havn. Efter overnatning gør man klar til at lette, men først finder Sejlsern en krog i land, hvor han kan blive af med familiens affald. ....
- 10 Efter en fredelig tur, er man atter hjemme. Sejlsern fortojer båden med en sløjfe på fortøjningspælen. Den store spørger: »Men far, tror du virkelig, det vil holde?« .....
- 11 »Ja da min ven! Solen skinner jo, så er det helt tilstrækkeligt!« .....

I løbet af natten blæser det op, og næste morgen, da Sejlsern kommer ned på broen: Hvor besynderligt, båden er jo...jo...væk!?

Træningsopgaver

Afmærk med R = rigtigt eller F = forkert efter hver sætning!

1 Med storsejlsfaldet hejser man storsejlet.	8 Det er helt nødvendigt at være iført redningsvest til søs, hvis man kan svømme. ....
2 Når jeg vil fortøje båden til en ring, tager jeg et dobbelt halvstik om egen part.	9 Den side, hvorpå bommen befinder sig, når jeg sejler, kaldes luv side. ....
3 En sejlbåd, der sejler på styrbord halse, skal gå af vejen for en sejlbåd, der sejler på bagbord halse.	10 Skal jeg samle to tampe af forskellig tykkelse, laver jeg et pælestik. ....
4 Hvis jeg luffer, så min båd løber i vindøjet, vil farten blive væsentlig mindre.	11 Hver gang jeg skal foretage en vending under krydssejlads, bommer jeg. ....
5 Hvis jeg har vinden tværs, sejler jeg bidevind.	12 Når det blæser fra land, og jeg skal anduve med min båd, sagtner jeg farten ved hurtigt at luffe i kort afstand fra bro eller kaj. ....
6 En uventet bomning er risikabel.	
7 En nødstedt person samler jeg lettest op i båden igen, når båden ligger i vindøjet.	

Træningsopgaver

Hvor mange knob kan du? .....

.....

.....

Hvad bruger man roret til? .....

.....

Hvad er en sejlpind? .....

.....

Hvad betyder styrbord halse? .....

.....

Sejlersen har lige købt sejlbåd og er ikke fortrolig med alle benævnelser. Fortæl Sejlersen, hvad ordene hedder på ordentligt bådsprog!

På **gulvet** ..... ligger en **snor**

..... med en underlig **knude**

..... på. Man kan vist hale hjem på **bag-**

sejlet ..... med den.

Længere fremme i båden .....

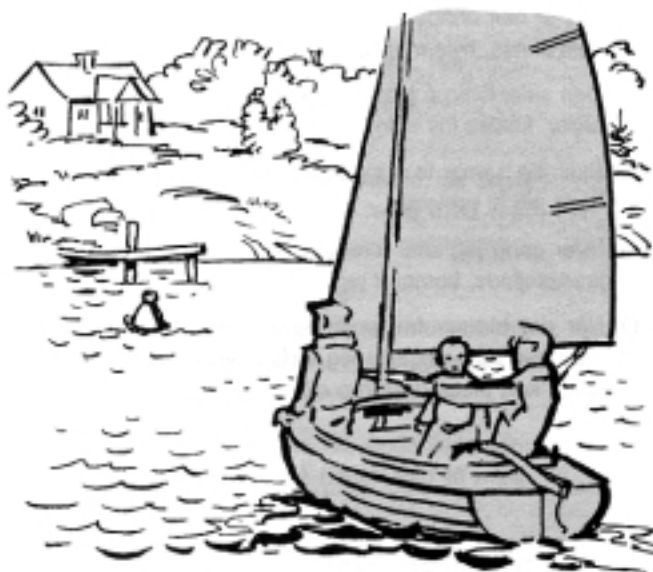
sidder et lille sejl, **forsejlet** .....

..... **Længst bagude** .....

sidder en **pind som man styrer med** .....

Hr. Sejlseren skal lægge til

Det blæser mod land, og Sejlseren kommer med sin nye sejlbåd for at lægge til ved broen.

Han kommer med ret god fart på læns mod broen.

Sejlseren råber: »Børn gør jer klar til at bjærge fokken!«

Han falder af, og børnene haler fokken ned.

Båden sejler for fuld fart ind mod broen.

Sejlseren vræler: »Lillebror, bjærg bøjen i en fart og brems med agterfortøjningen!«

Båden er ved at nærme sig broen. Sejlseren skriger: »Storebror, fald af«. Men båden sejler lige mod broen. Bøjen fik man ikke fat i, og stævnen er trykket helt ind!

Hvilke fejl gjorde Sejlseren? .....

Hvordan burde han have lagt til? .....

Sejlseren har lyttet til dine råd og skal nu prøve at foretage en mere korrekt anduvning. I dag blæser det imidlertid fra land.

Sejlseren kommer krydsende op mod broen. Et stykke fra bøjen råber Sejlseren: »Nu luffer jeg op til vindøjet. Gør jer klar til at bjærge storesejlet.«

»Hvorfor det«, spørger den store.

»Jo«, svarer Sejlseren. »Farten mindskes, når vi bjærger storesejlet, så vi roligt og besindigt kan krydse op mod broen uden at brase ind i den, som vi gjorde sidste gang.«

Sejlseren luffer, og børnene bjærger storesejlet. Sejlseren forsøger at krydse, men når hverken bøje eller bro. Forbitret haler han en åre frem og begynder at padle ind mod broen.

Hvorfor nåede Sejlseren ikke ind til broen? .....

Hvordan skulle han have manøvreret? .....

Træningsopgaver

Hvad betyder det?

Storsejlsfald .....

Klampe .....

Bom .....

Rorpind .....

Fender .....

Mastelig .....

Halsbarm .....

Hvordan skal sejlene være skødet, når man sejler:

Bidevind hårdt hverken hårdt eller let let

Læns hårdt hverken hårdt eller let let

Slør hårdt hverken hårdt eller let let

Halv vind hårdt hverken hårdt eller let let

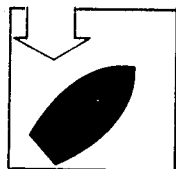
Hvilke to muligheder har man for at stoppe båden?

.....

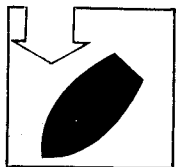
.....

Angiv hvordan bådene her ligger i forhold til vinden, og om de sejler på styrbord eller bagbord halse!

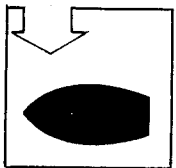
Sæt streg under det rigtige svar!

Bidevind, halv vind, slør, læns, vindøje,
styrbord/bagbord halse

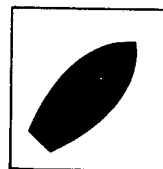

Bidevind, halv vind, slør, læns, vindøje,
styrbord/bagbord halse

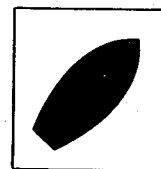

Bidevind, halv vind, slør, læns, vindøje,
styrbord/bagbord halse

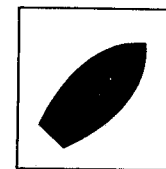
Tegn en pil ind, som viser hvorfra vinden må komme, hvis bådene skal sejle på den måde, som det står anført under hver af dem.

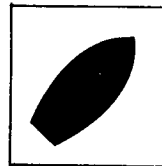
Halv vind
SB halse

Bidevind
BB halse

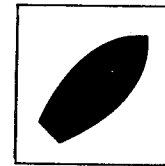
Bidevind
SB halse

Læns BB halse

Slør SB halse

Stik i stævn

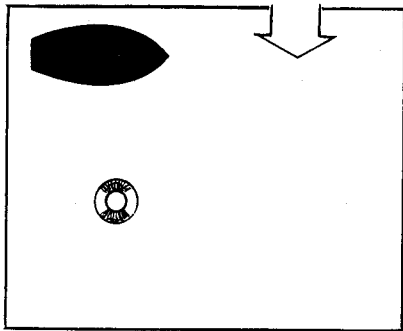
Beskriv hvad du gør hvis du kæntrer!

.....

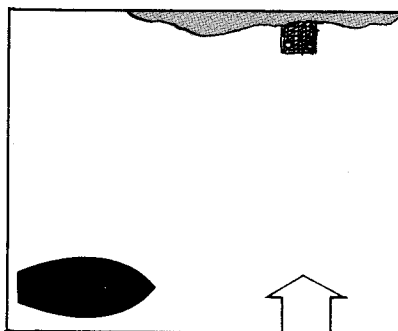
Træningsopgaver ● 13 rigtige

	1	×	2
1 En risikabel manøvre under sejlads, hvor ekstra forsigtighed må udvises, er: 1 Lænsning af båd × Bomning 2 Skødning af sejl			
2 Skal jeg forene to ender af forskellig tykkelse, bruger jeg 1 Råbåndsknob × Pælestik 2 Flagknob			
3 Dette tilbehør anvendes for eksempel til at gøre fast ved bøjer. Hvilket? 1 Karabinhage × Sjakel 2 Kicking strap			
4 Manøvreren består i at rulle et sejl sammen og slå en række halvstik om det. Hvad gør man? 1 Reber sejl × Beslår sejl 2 Sætter sejl			
5 Hvad gør man, når man ved at hænge til luv retter båden op, idet båden sejler bedre, når den krænger mindre? 1 Bøffer × Trimmer 2 Sakker agterud			
6 For at undgå, at din båd får skrammer fra bro, kaj eller både, der ligger, hænger du langs bådens sider 1 Bøjer × Gaster 2 Fendere			
7 Hvilket af det nævnte udstyr er vigtigst for Sejlens at få med ombord på langturen? 1 Presenning × Radio 2 Sololie			
8 Hvor hjælper man på sikreste måde en nødstedt person om bord igen? 1 Ude agter × Over stævnen 2 Om styrbord			
9 Hvordan skal skøderne være halet på kryds? 1 Så læst som muligt × Tothalede 2 Midt imellem			
10 Måden, jeg vender på, når jeg krydser kaldes 1 Bomning × Kovending 2 Stagvending			
11 Hvilket af følgende begreber hører til på storsejlet? 1 Halsbarm × Løjbom 2 Skødeklamme			
12 Kæntring forårsages som oftest ved at 1 Man har fastgjort skøderne × Besætningen har siddet til læ 2 Manglende ligevægt i sænkekøl/køl			
13 Hvilken mulighed er den rigtige, når det gælder tillægning i fralandsvind? 1 Alle sejl skal bjærges et stykke vej fra bro eller kaj × Ingen sejl skal bjærges 2 Storsejlet skal bjærges et stykke fra land			

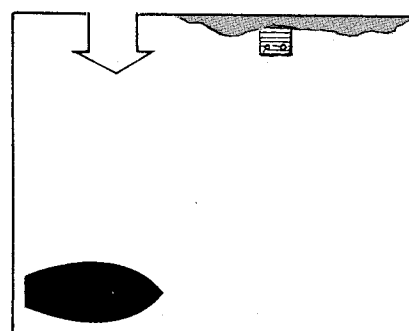
Træningsopgaver

Tegn hvordan du ville klare en mand-over-bord manøvre!

Tegn og fortæl, hvordan du anduver i pålandsvind!

Tegn og fortæl, hvordan du anduver i fralandsvind!

Sæt R = rigtigt eller F = forkert efter hver påstand!

1 En båds luv side er den side som sejlet står på.	9 Jeg nedsætter farten på min båd, når jeg hurtigt falder af og haler hjem på skøderne. ....
2 Når vinden kommer ret agterind sejler jeg plat læns.	10 For at hindre et skøde i at skære ud, kan jeg ende tampen med et dobbelt halvstik. ....
3 Når vinden kommer ind fra styrbord sejler jeg på styrbord halse.	11 Rorpindsforlængereren sidder på rorpinden. ....
4 Det er godt at have øsekarret fastgjort til en ende ombord, hvis man kommer ud for en kæntring.	12 Kanterne på sejl kaldes lig. ....
5 Man skal ikke sejle ud i større farvand, end båden er beregnet til.	13 Hjørner på sejl kaldes »barm«. ....
6 I stedet for at smide sit affald på land et eller andet sted, kan man beholde det om bord og kaste det over siden, når man når ud, hvor vandet er mindst fem meter dybt.	14 Når jeg styrer til læ, falder jeg af. ....
7 Det er bedst at beslå sejlene, hvis man for eksempel ankrer op i en stille vig for at bade og spise.	15 Når jeg krydser kaldes strækningen mellem to vendinger for »ben«. ....
8 Når jeg lægger til i fralandsvind, tager jeg farten af båden, hvis jeg luffer op mod broen.	16 At bøffe (hænge ud) betyder at man retter båden op med egen vægt til luv for at få den til at krænge mindre. ....
	17 Når man bommer skal man hale hjem på stor-sejlet til midtskibs, før vinden kommer ind fra modsatte side. ....
	18 At lænse er den roligste form for sejlads, da man fuldstændig kan lade båden passe sig selv og ikke behøver at kontrollere, hvordan sejlene står, hvor vinden kommer fra, o.s.v. ....

Sikkerhed om bord

Generelt

Der hænder hvert år mange bådulykker i vore farvande. Mange af dem kunne have fået en lykkeligere udgang, hvis man havde haft det rigtige sikkerhedsudstyr med om bord.

Man skal altid være iført **redningsvest**, når man er ude at sejle. Får man for eksempel et slag i hovedet, idet man falder over bord, har man betydelig større mulighed for at klare sig, hvis man har redningsvest på.

Gamle redningsveste kan tit være i ringere stand, end man tror. Materialet kan have været revnet, og vand kan være

trængt ind. Den hjælper i så tilfælde slet ikke som opdrift, snarere tværtimod; det kan være direkte farligt at have den på. Vær helt sikker på, at din vest er fejlfri, før du sejler ud og hold øje med, at alle om bord er iført vest.

Det hænder, at der opstår brand om bord i både. Sker det for dig, er det vigtigt, at du ved, hvordan du skal slukke den.

Hvis der går ild i træ, stof, hynder m.v. Brug vand eller kvæl ilden med et tæppe.

Hvis benzin eller olie brænder: Brug ildslukker. Aldrig vand. Benzin er lettere end vand og vil derfor flyde ovenpå og fortsætte med at brænde. Desuden risikerer du at få kogende vand sprøjet over dig. Ilden har samtidig mulighed for at brede sig hurtigere. Der findes flere typer af ildslukkere. Den bedst egnede om bord i mindre både kaldes **pulverslukker**. Den indeholder et stof, som både kvæler og afkøler ilden. En ildslukker (pulverslukker) skal være af godkendt fabrikat.

Øv dig i at anvende den. Prøv den.

Indholdet af en normal slukker rækker til 12 sekunder, så glem ikke at fylde den op, når du har afprøvet den!

Eksempel på pulverslukker

Hvilket sikkerhedsudstyr skal der findes om bord?

Lille huskeseddel

Redningsvest/ svømmevest Redningskrans

Redningsveste til alle om bord!

Redningskrans er nødvendig, hvis nogen falder over bord.

Ildslukker

Radioapparat

Lyt til vejrudsigten. Meldes der om dårligt vejr, bør du blive hjemme eller søge havn, hvis du er på søen.

Anker

Du kan for eksempel blive tvunget til at ankre op i nødhavn.

Fortøjningsgods

Vær velforsynet med tovværk! Det kan være påkrævet. Alt fortøjningsgods, der er slidt, bør kasseres.

Øsekar eller pumpe

Håndlygte (vandtæt)

Kontrollér batterierne inden du tager ud.

Kniv, skiftenøgle

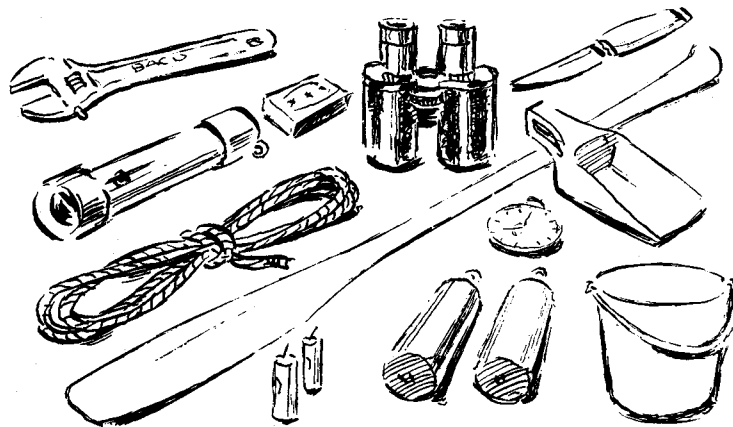
Nødhjælpkasse (med instruktionsbog)

Forslag til indhold: Desinfektionsmiddel, hovedpinetabletter, vaseline, (lægende salve), elastikbind, vat, førstehjælpsforbinding, steril forbinding, gazebind, plaster, sikkerhedsnåle, pincet og saks.

Søkort

Søkort skal være de aktuelle.

Padleåre. Pøs (spand). Tændstikker. Fendere.

Hvis du begiver dig ud på åbent farvand, skal du desuden medbringe

Kompas

Kikkert

Livliner

Ur

Nødsignaler

Bådsmandspibe (fløjte)

Havsnød

Hvad kan du gøre, hvis du kommer i havsnød og får brug for hjælp?

Der findes mange forskellige nødsignaler.

Røde faldskærmsblus

Kan anvendes såvel i dagslys som i mørke.

De brænder ca. 50 sekunder og er velegnede for småbåde.

Røde håndblus

Røde blus, der holdes med hænderne.

Orangegul røg

Langsom hævnings og sænkning af de udstrakte arme

Orangegule flag kan yderligere anvendes.

Lydsignaler

Knaldsignaler, kanonskud eller lignende.

SOS-signal Udsendt med lyd, lys eller over radio.

Nødsignal Nødsignal kan afgives via VHF telefoni på kanal 16, frekvens 156,8 MHZ. (May-day).

Alarm Via landets Falck-stationer kan man få oplysning om de aktuelle muligheder, før en sejlads indledes.

Husk: De nævnte signaler må kun anvendes i nødsituationer. Du må derfor aldrig anvende nogen form for signal, der kan forveksles med et nødsignal, hverken røde lygter eller raketter ved en festlig anledning om bord.

Hvad gør du, hvis du observerer et fartøj i havsnød?

Man har **pligt** til at hjælpe en nødstedt til søs. Man må altså ikke foregive, at man ikke har set signalerne og blot sejle videre. Du skal gøre dit yderste for at komme til hjælp.

Hvad gør du, hvis dine pårørende, der er på tur med båd, i længere tid ikke har ladet høre fra sig?

Det er kostbart at sætte en redningsaktion i gang. Her i landet er det Søværnets operative Kommando, man henvender sig til, hvis man frygter en katastrofe. Langt det bedste er imidlertid, hvis enhver, der sejler ud, holder sine pårørende underrettet, så unødig alarm undgås.

Træningsopgaver

---

1 Stryg alle de genstande, du mener er mindre vigtige at have med til søs!

Ildslukker, sejlsportssko af nyeste model, solbriller, håndlygte, redningsvest, ekstra tovværk, badebukser, søkort, radio, sololie, luftmadras, udendørs grill.

2 Hvilken slags ildslukker er velegnet i mindre både?

.....

3 Hr. Sejlseren har budt nogle venner til fest om bord på sin båd. For at give ekstra stemning har han planlagt fyrværkeri. Er det klogt? Hvorfor?

.....

.....

4 Nævn fem forskellige nødsignaler!

.....

.....

5 Du ser på afstand et rødt faldskærmsblus og hører nogle knald. Hvad gør du? Hvorfor?

.....

.....

6 Du har fortalt dine forældre, at du sejler på tur til Agersø, men i stedet sejler du til Omø. Hvad er det første, du gør, når du kommer i havn?

.....

7 Hr. Sejlseren skal på langtur med båden og agter sig ud i frit farvand. Han henvender sig til dig og vil gerne have dit råd om, hvad han bør have med om bord. Skriv en liste til hr. Sejlseren!

.....
.....
.....

8 Hvordan slukker du korrekt, hvis der går ild i
a. træ, stof, hynder, papir?

.....

b. benzin eller olie?

.....

9 Hvorfor skal du kontrollere din redningsvest, før du sejler ud?

.....

10 Hvorfor er det vigtigt, at man er iført redningsvest til søs?

.....

11 Hvordan kan du sikre dig, at din vest er hel, inden du tager ud?

.....

12 Hvordan slukker du en benzinbrand om bord?

.....

Hvorfor lader det sig ikke gøre med vand?

.....

13 Hvordan slukker du brand i for eksempel et gardin?

.....

14 Du er på langtur med båden. Du ændrer plan for turen og har forsøgt at få fat på familien hjemme for at give besked, men der er ingen som svarer. Hvad gør du?

.....

15 Du har VHF ombord og vil sende nødsignal. Hvilken kanal bruger du?

.....

16 Hvorfor skal jeg altid have ekstra fortløjningsgods med om bord?

.....

17 Du hører i vejrmeldingen, at vejret vil blive dårligt. Du befinder dig til søs allerede. Hvad gør du?

.....